

Довгаль І.А. Формування комунікативної компетенції у студентів через проведення позааудиторних заходів з іноземної мови//Збірник наукових праць за матеріалами II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Економіко-гуманітарні проблеми сьогодення» (м. Краматорськ, 18–19 грудня 2020 р.) / За заг. ред. Л. К. Лисак, В. А. Григор'євої. – Х. : ТОВ «ПромАрт», 2020. – 140 с. ISBN 978-617-599-049-0. С.40-44

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ЧЕРЕЗ ПРОВЕДЕННЯ ПОЗААУДИТОРНИХ ЗАХОДІВ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.

Завдання кожного викладача англійської мови вищого навчального закладу – створення умов для оволодіння студентами всіма видами мовної діяльності, всіма аспектами мови на підставі систематизації вітчизняного та зарубіжного досвіду навчання, і як підсумок, підготовка високоякісних фахівців, що володіють англійською мовою професійного напрямку.

Метою навчання іноземній мові є формування комунікативної компетенції, що включає мовну та соціокультурну компетенцію. Навчання іноземній мові повинно сприяти формуванню особистості здібної і бажаної приймати участь у міжкультурній комунікації. Але таку особистість неможливо сформувати без знань про соціокультурні особливості країн, мова яких вивчається.

Розвиток системи освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження нових методів навчання і виховання студентів. Інновації в педагогіці пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобальними проблемами, інтеграцією знань і форм соціального буття. Відомо, що інноваційний процес – це комплексна діяльність по створенню, освоєнню, використанню та розповсюдженню нововведень.

Для того, щоб викликати інтерес у студентів до вивчення іноземної мови потрібні результативні форми і методи навчання. Під час навчання потрібно використовувати такі методи, при яких у студентів виникає бажання до творчої, результативної роботи; студенти стають активними, розкутими, намагаються досягти успіху.

Складовою частиною навчально-виховного процесу у навчальному закладі є позааудиторна робота (одна з форм організації вільного часу студентів). Позааудиторна робота допомагає задовольнити потреби молоді у неформальному спілкуванні в музеях, під час свят, фестивалів, екскурсій, змагань, вікторин тощо. Позааудиторну роботу можна визначити як систему неоднорідних за змістом, зазначенням та методикою проведення освітньо-виховних заходів, що виходять за межі обов'язкових учбових програм.

Позааудиторна робота з іноземної мови базується на наступних принципах:

- 1) Принцип зв'язку навчання із життям (реалізація цього принципу дозволяє забезпечити тісну взаємодію поза аудиторної роботи з іноземної мови з умовами життя і діяльністю студента).
- 2) Принцип комунікативної активності (запорукою більш високої комунікативної активності студентів у позааудиторній роботі є можливість вибрати найцікавіший вид діяльності: ведення переписки з закордонними друзями, читання книг на англійській мові, робота у гуртках)

- 3) Принцип урахування мовної підготовки студентів.
- 4) Принцип урахування вікових особливостей студентів.
- 5) Принцип взаємопо'єднання колективних, групових, індивідуальних форм роботи.
- 6) Принцип міжпредметних зв'язків у підготовці та проведенні позааудиторної роботи з іноземної мови.

Цілями позааудиторної роботи з іноземної мови є : поширення та поглиблення знань, вмінь та навичок у оволодінні іншомовною комунікативною діяльністю; стимулювання інтересу студентів до вивчення дисципліни; всебічний розвиток особистості, включаючи інтелектуальну, емоційно – вольову та духовну сферу. Позааудиторна робота вирішує наступні задачі : допомога студенту у формуванні світогляду; розвиток їх творчих здібностей, самостійності, естетичних смаків; виховання поваги до людей свого краю та країни, мова якої вивчається.

В процесі підготовки до конкурсів, змагань та вікторин у студентів формується науковий світогляд та збільшується їх соціальна активність. Велике значення для молоді набуває спілкування із своїми однолітками. Спілкування для них – головна сторона їх життя, канал інформації та вид діяльності, в процесі якого відбувається формування індивідуального стилю поведінки.

У процесі організації позааудиторної роботи з іноземної мови необхідно враховувати як психологічні особливості однієї особи, так і психологічні особливості колективу: рівень його розвитку, ступень організаційної, психологічної, інтелектуальної та емоційної єдності, направленості діяльності колективу по відношенні між його представниками, емоційний стан аудиторії під час виконання завдань.

У методичній літературі традиційно розрізняють три форми позааудиторної роботи: індивідуальні, групові та масові. Масові форми позааудиторної роботи не мають чіткої організаційної структури. До них відносять такі заходи як вечори художньої самодіяльності, фестивалі, конкурси, тематичні вечори тощо. Ці заходи проводять епізодично.

Виділяють наступні види позааудиторної роботи з іноземної мови: змагання, засоби масової інформації, культурно – масові, політико – масові. Кожна група вказаних форм передбачає конкретні заходи. Змагання: проводять у формі конкурсів, ігор, олімпіад, вікторин тощо. Засоби масової інформації : стінгазета, об'ява, бюлетень, усний журнал, дайджест, виставка – вікторина тощо. Заходи культурно -масового характеру: вечір -свято, присвячений народним традиціям рідної країни або країни, мова якої вивчається, вечір-портрет, присвячений життю та діяльності відомих англійських або американських письменників, поетів, композиторів, акторів тощо; вечір-зустріч з цікавими людьми. Заходи політико-масового характеру: форум, фестиваль, пресс-конференція, телеміст тощо.

Групова форма позааудиторної роботи має чітку організаційну структуру та відносно постійний склад учасників, що мають спільні інтереси. До цієї форми належать різноманітні гуртки: розмовні, вокальні, драматичні, перекладачів, філателістів, позааудиторного читання, літературно –

перекладацькі, країнознавчі. Добре зарекомендували себе комбіновані гуртки, де практикують різні види діяльності, наприклад вивчення пісень та підготовка сценок, позааудиторне читання та огляд фільмів на іноземній мові з подальшим обговоренням змісту.

Індивідуальна позааудиторна робота проводиться з окремими студентами, які готують доповідь про країну, мова якої вивчається, про видатні дати календаря, події, видатних людей, вчать вірші, пісні, уривки з творів на іноземній мові, готують наочність, виготовляють стінгазети, альбоми, стенди тощо. Така роботи може проводитись постійно або епізодично.

Головна мета навчання іноземної мови полягає у формуванні у студентів комунікативної компетенції, базою якої є комунікативні уміння, сформовані на основі мовних знань і навичок. Розвиток комунікативної компетенції залежить від соціально-культурних і соціолінгвістичних знань, умінь і навичок, які забезпечують входження особистості в інший соціум і сприяють її соціалізації в новому суспільстві. Головною метою будь-якої системи освіти є розвиток особистості студента. Навчання виступає як основа та засіб психічного і в цілому особистісного розвитку людини.

Щоб взяти участь у вікторинах, змаганнях та різноманітних конкурсах з іноземної мови студенти повинні самостійно опрацювати інформацію на іноземній мові, що стосується англомовних країн.

Завдяки такій формі роботи у студентів формуються наступні компетенції: навчально-пізнавальна компетенція, загальнокультурна компетенція, соціальна компетенція, компетентність з інформаційних і комунікаційних технологій, комунікативна компетенція, лінгвістична компетенція.

Метою цих заходів є: сприяння підтриманню інтересу студентів щодо вивчення англійської мови, розширення кругозору та ерудиції студентів, підвищення інтелектуального рівня студентів через знання культури країн, мова яких вивчається, можливість для студентів перевірити свої уміння використовувати знання з лексики та граматики англійської мови на практиці.

Існують різноманітні форми та методи проведення виховних заходів з іноземної мови: вікторини, змагання, конкурси презентацій, конференції, олімпіади, конкурси перекладачів. Конкурси презентацій можна назвати різновидом проектної методики. Крім того, проекти студентів завжди пов'язані з їх майбутньою спеціальністю.

Отже, знання англійської мови в сучасному світі є своєрідним вікном у світ. Основна мета позааудиторних заходів, це не тільки розвивати зацікавленість у студентів до учбового процесу, до дисципліни, а також підвищення практичних знань з іноземної мови, розширення світогляду студентської молоді. Позааудиторні заходи допомагають викладачу навчити студентів використовувати іноземну мову як інструмент у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу.

Використана література:

1. Бех П.О., Биркун Л. В. Концепція викладання іноземних мов в Україні//Іноземні мови. – 1996
2. Близнюк О.І., Панова Л.С. «Організація парної роботи учнів на уроках англійської мови з основою на зображальну наочність // Іноз. Мова. – 2001.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Відділ сучасних мов. Страсбург. – Лепвіт. – К., 2003.
4. Крючков Г. Болонський процес – як гармонізація Європейської системи вищої освіти / Г. Крючков. – Педагогічна преса, 2004. – 104 с.
5. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – Київ, 2002. – 98 с.
6. Пасів, Є. І. Комунікативний метод навчання іншомовного говорінню. - К., 1991.